

Żydowski renesans muzyczny w Polsce i w Niemczech
Jewish Musical Renaissance in Poland and in Germany

Jascha Nemtsov
(Hochschule für Musik Weimar / Universität Potsdam)

Ponad sto lat temu, w roku 1909, miały miejsce w Sankt Petersburgu pierwsze koncerty Towarzystwa Żydowskiej Muzyki Ludowej. Inicjatorami ich byli studenci Kompozycji Konserwatorium w Sankt Petersburgu. Stworzyli oni żydowski styl o cechach narodowych, łączący elementy żydowskiej muzyki liturgicznej i folkloru.

Powstanie odrębnego żydowskiego nurtu w muzyce początku XX wieku związane było z duchowym rozwojem polsko-rosyjskiej wspólnoty żydowskiej. Idea odrodzenia narodowego oddziaływała pobudzająco i ożywczo na Żydów w państwie rosyjskim. Także petersburskie Stowarzyszenie Kompozytorów przy Towarzystwie Żydowskiej Muzyki Ludowej było częścią tego renesansu, ściśle związanego z obejmującym cały obszar kultury żydowskim ruchem narodowym i podlegało wpływom myśli syjonistycznej. Niewątpliwe artystyczne powodzenie muzyki tych kompozytorów – wielobarwnej, pełnej niuansów, poruszającej – trwało jednak krótko. Wkrótce stała się ona ofiarą stalinizmu i narodowego socjalizmu.

W dzisiejszym programie znalazły się utwory kompozytorów, których biografie związane są z Warszawą: Juliusz Wolfsohn i Mieczysław Weinberg tu właśnie się urodzili, Josph Achron i Aleksander Weprik tutaj spędzili dzieciństwo. Wszyscy właśnie w Warszawie otrzymali istotne impulsy do dalszego artystycznego rozwoju.

Program:

Mieczysław Weinberg z cyklu *Zeszyty dla dzieci, Zeszyt I i III*
(1919 – 1996)

Aleksander Weprik *Trzy tańce ludowe*
(1899 – 1958)

Juliusz Wolfsohn *Rapsodia żydowska*

Żydowski renesans muzyczny w Polsce i w Niemczech

(1880 – 1944)

Józef Achron

(1888 – 1943)

Wariacje symfoniczne na temat żydowski

„*El jiwneh Ha-galil*” (Bóg odbuduje Galileę)

(God will rebuild the Galil)

Juliusz Wolfsohn

(1880 – 1944)

Dwie parafrazy na temat starożydowskich melodii

ludowych

JASCHA NEMTSOV pianista i muzykolog, pochodzi z rosyjskiej rodziny żydowskiej, od 1992 r. mieszka w Niemczech. Nagrał dotychczas 30 płyt CD, w większości wyróżnianych m.in. Nagrodą Niemieckiej Krytyki. Koncertuje na całym świecie jako solista oraz z partnerami kameralistami: Davidem Geringasem, Tabeą Zimmermann czy Kolją Blacherem. Ponadto prowadzi seminarium kantoralne w Kolegium Abrahama Geigera. Efektem jego intensywnej pracy badawczej na polu muzyki żydowskiej są liczne publikacje, w tym także opracowania monograficzne. W semestrze letnim 2013 został powołany na stanowisko profesora historii muzyki żydowskiej w Wyższej Szkole Muzycznej im. Franciszka Liszta w Weimarze.

JASCHA NEMTSOV, Prof. Dr. phil. habil., Pianist und Musikwissenschaftler, Professor für die Geschichte jüdischer Musik an der Hochschule für Musik FRANZ LISZT Weimar, Akademischer Studienleiter des Kantorenseminars des Abraham Geiger Kollegs, Mitglied der School of Jewish Theology der Universität Potsdam und des Editorial Board des Milken Archive of Jewish Music (New York / Santa Monica). Herausgeber der Schriftenreihe „Jüdische Musik. Studien und Quellen zur jüdischen Musikkultur“ im Harrassowitz Verlag Wiesbaden. Weltweite Konzerttätigkeit, sowie rund 30 CDs, darunter zahlreiche Ersteinspielungen von Werken jüdischer Komponisten. 2007 Preis der Deutschen Schallplattenkritik.